

Beslutningsforslag nr. B 9

Folketinget 2012-13

Fremsat den 9. oktober 2012 af Karsten Lauritzen (V), Peter Skaarup (DF), Simon Emil Ammitzbøll (LA) og Tom Behnke (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indgåelse af aftaler om foranstaltninger til sikring af effektiv udmøntning af afsoning i hjemlandet, efterforskning og kriminalitetsforebyggelse

Folketinget pålægger regeringen at optage forhandlinger med EU-medlemsstater og andre relevante stater om foranstaltninger, der effektivt vil kunne understøtte samarbejde om domfældte udlændinges afsoning i hjemlandet, og om samarbejde, der skal styrke efterforskning og den forebyggende indsats over for grænseoverskridende organiseret kriminalitet.

Folketinget pålægger i den forbindelse regeringen, som et supplement til EU-lovgivningen om afsoning i hjemlandet,

at optage forhandlinger om bilaterale aftaler med relevante stater i og uden for EU, der indebærer, at domfældte udlændinge der mangler at afsone helt ned til 1 måned af den idømte straf straks efter domfældelse hjemsendes til afsoning i hjemlandet.

Folketinget pålægger desuden regeringen at sikre, at strafesager mod udlændinge, som vurderes at ville kunne føre til udvisning og hjemsendelse til afsoning, hastebehandles i domstolssystemet.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 52, folketingsåret 2011-12. Der henvises til Folketingstidende 2011-12, A, B 52 som fremsat, side 1 ff, og F møde 78 side 17 ff. Der er i disse år et øget pres på kriminalforsorgen, som har skullet indpasse flere og flere indsatte i landets fængsler. En stigende andel af de indsatte er udenlandske statsborgere. Det er forslagsstillernes opfattelse, at alt for få domfældte udlændinge hjemsendes til afsoning i hjemlandet. Således blev kun to personer i 2011 overført med henblik på afsoning i hjemlandet, jf. justitsministerens svar på spørgsmål 1 til B 52, folketingsåret 2011-12. Det går alt for langsomt med implementeringen af den fælleseuropæiske lovgivning vedrørende EU-borgeres afsoning i hjemlandet, som Danmark tiltrådte den 5. december 2011, ligesom der er en række problematiske begrænsninger i denne fælleseuropæiske lovgivning om afsoning i hjemlandet, bl.a. at hjemlandet kan afvise at overtage afsoningsforpligtelsen for domfældte, som mangler at afsone mindre end seks måneder af den idømte straf. Derfor ønsker forslagsstillerne, at regeringen optager bilaterale forhandlinger med EU-medlemsstater og andre relevante stater om foranstaltninger, der effektivt kan understøtte samarbejde om domfældte udlændinges afsoning i hjemlandet. Herunder kunne regeringen foreslå, at der indarbejdes et økonomisk incitament i aftalegrundlaget, så hjemlandet tilskyndes til at tage imod egne statsborgere hurtigt og effektivt.

Desuden ønsker forslagsstillerne, at der tages initiativ til at supplere EU-reglerne i form af et bilateralt samarbejde med en række stater, der styrker efterforskningen og forebyggelsen af den grænseoverskridende organiserede kriminalitet, som begås i Danmark, men som i særlig stort omfang begås af statsborgere fra visse stater, sådan som det allerede kendes fra lignende samarbejder, som Norge har indgået. I forhold til forebyggelse og efterforskning kan samarbejdet bestå i dels bistand til oplæring og uddannelse af de pågældende landes myndighedspersoner, herunder politifolk, dels af et samarbejde, hvor politifolk fra Danmark og de pågældende lande samarbejder tættere end i dag om optrævlingen af organiserede kriminelle grænseoverskridende aktiviteter. Sådanne initiativer bør især tages i forhold til lande, hvis borgere i de senere år stadigt hyppigere idømmes og afsoner en frihedsstraf her i landet.

I forhold til bilaterale aftaler om afsoning i hjemlandet kan regeringen søge inspiration i de aftaler, Norge har indgået med EU-medlemsstaterne Rumænien, Letland og Litauen, forud for at de fælleseuropæiske regler er trådt i kraft (se mere herom i bemærkningernes næstsidsste afsnit). Storbritannien har ligeledes iværksat et program, der årligt bidrager til modernisering af fængsler og uddannelse af fængselspersonel i relevante lande, mod at statsborgere fra de respektive lande, der idømmes ubetinget fængsel i Storbritannien, kan hjemsendes til afsoning i eget land. Ifølge Politiken den 10. august 2012 er der for Storbritanniens vedkommende tale om programmer i lande uden for EU (se Politiken, side 7, den 10. august 2012). Det synes på den bag-

grund muligt for Danmark at indgå bilaterale aftaler med stater såvel inden for som uden for EU om at tage egne statsborgere hjem til afsoning hurtigere og mere effektivt, end de nye EU-regler understøtter.

Initiativerne vil kunne bidrage til, at domfældte fra de lande, der indgås aftaler med, ikke udvikler kriminelle netværk her i Danmark i forbindelse med afsoning. Et effektivt samarbejde om overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet vil desuden frigive fængselskapacitet i Danmark, hvilket der er hårdt brug for.

EU-retten på området

Den 5. december 2011 trådte lov nr. 347 14/05/08 i kraft. Loven gennemfører i dansk ret bl.a. EU's rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme i straffesager om idømmelse af frihedsstraf m.v. Derved ratificerer Danmark det ovenfor omtalte EU-retlige grundlag, der forpligter en EU-medlemsstat efter anmodning fra f.eks. Danmark til at modtage egne borgere til afsoning af frihedsstraffe idømt ved en dansk domstol. Da der er tale om afsoning af idømt straf med en reststraf på ikke under 6 måneders fængsel, vil der i praksis formentlig mest blive tale om afsoning i hjemlandet for domme med strafudmålinger, der kendes fra f.eks. narkosager, drabssager og sager, der indebærer f.eks. terroriserelaterede domme.

En række EU-medlemsstater har imidlertid endnu ikke ratificeret rammeafgørelsen ved den direktivfaste ratificeringsdato, og Polen har endda fået godkendt en midlertidig undtagelsesbestemmelse om udsættelse af ratificering på indtil 5 år. Der vil således fortsat være en længere periode, hvor de lande, der ikke har gennemført national lovgivning, ikke kan forventes at modtage egne statsborgere til afsoning i hjemlandet i det omfang, de nye EU-regler ellers skulle forpligte dem til. Også efter landene har ratificeret EU-reglerne, må det forventes, at en overførsel af domfældte kan blive en forholdsvis langstrakt proces, og at konkret henvisning til manglende fængselskapacitet og lignende i praksis vil kunne forhindre, at sådanne overførsler af dømte i realiteten sker. Disse forhold taler for, at Danmark kan drage stor nytte af egne initiativer til at sikre et effektivt samarbejde med relevante lande.

De danske fængsler og arresthuse er fyldte

Forslagsstillerne lægger vægt på, at de danske fængsler allerede er fyldte, bl.a. pga. de stadigt flere udenlandske statsborgere, der afsoner frihedsstraf her i landet.

En opgørelse foretaget den 23. maj 2012 af belægget af indsatte, der ifølge Kriminalforsorgens klientsystem havde et andet statsborgerskab end dansk, viser, at der var tale om 1.100 indsatte med udenlandsk statsborgerskab. Dette tal inkluderer varetægtsarrestanter. 420 af de 1.100 var strafafsonere på det pågældende tidspunkt (se svar på REU alm. del, spørgsmål nr. 851, 2011-12). Direktoratet for Kriminalforsorgen har i svaret endvidere oplyst, at de samlede udgifter for alle strafafsonere med andet statsborgerskab end dansk i

Kriminalforsorgens institutioner i 2011 kan opgøres til ca. 228,7 mio. kr. fordelt med 48,6 mio. kr. på de åbne institutioner og 180,1 mio. kr. på de lukkede institutioner, inkl. arresthuse.

Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyser samtidig, at der blandt den nævnte kategori af strafafsonere er et antal dømte EU-borgere. Udgiften til deres afsoning i Kriminalforsorgens institutioner i 2011 kan opgøres til i alt ca. 64,4 mio. kr. fordelt med 8 mio. kr. på de åbne institutioner og 56,4 mio. kr. på de lukkede institutioner, inkl. arresthuse.

Endelig er der blandt de dømte EU-borgere i de danske fængsler et antal udviste afsonere. Udgiften til de udviste EU-borgere var i 2011 på ca. 50,6 mio. kr. fordelt med 0,9 mio. kr. på de åbne institutioner og 49,7 mio. kr. på de lukkede institutioner, inkl. arresthuse.

En stor del af de udenlandske indsatte er fra Østeuropa. Kriminalforsorgen har tidligere oplyst, at antallet af østeuropæiske statsborgere indsat i Kriminalforsorgens institutioner er steget fra 104 i 2005 til 244 i november 2010. Hovedparten af disse indsatte fra østeuropæiske lande var i november 2010 statsborgere fra hhv. Rumænien, Litauen eller Polen, idet hhv. 88, 59 og 42 indsatte i november 2010 var statsborgere i disse lande.

Hvis regeringen indgik de foreslåede bilaterale aftaler med relevante stater om at tage egne statsborgere til afsoning, hvor den domfældte mangler at afsones helt ned til 1 måned af den idømte straf, ville det kunne bidrage til at reducere presset på de fyldte danske fængsler og dermed også frigøre betydelige økonomiske ressourcer, som de mange udenlandske afsonere koster Kriminalforsorgen.

En mindre del af de frigjorte midler ved færre udenlandske afsonere i Danmark ville f.eks. kunne finansiere danske bidrag til opbygning af fængselskapacitet og uddannelse i de lande, som der måtte blive indgået bilaterale aftaler med.

Mere fri fængselskapacitet i Danmark ville tilmed kunne bidrage til at afhjælpe den lange og uacceptable ventetid, der i dag kan være for volds ofre, førend en dømt gerningsmand kan komme til at afsones sin straf i et dansk fængsel.

Forslagsstillerne mener på den baggrund, at regeringen har gode grunde til at gøre meget mere end blot at afvente, at alle EU-medlemsstater ratificerer rammeafgørelsen om overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet.

De norske initiativer

Danmark kan tage ved lære af Norge og om muligt måske endda indgå et samarbejde med Norge om at få lov at benytte nogle af de foranstaltninger, Norge allerede har fået etableret i Rumænien, Litauen og Letland.

Folketingets Retsudvalg aflagde i august 2010 den daværende norske justitsminister, Knut Storberget, et besøg og af

samtalen om de daværende norske overvejelser og erfaringer fremgik det, at de fælleseuropæiske regler ikke er nok for et land som Norge, der ligesom Danmark oplever et stort pres på fængselskapaciteten fra et stigende antal udlændinge uden tilknytning til landet. Norge ønsker at være en del af de omtalte fælleseuropæiske regler for hjemsendelse af domfældte til afsoning i hjemlandet (via en aftale med EU), men der er ifølge nordmændene behov for at bygge ovenpå de fælleseuropæiske initiativer med bilaterale aftaler om tættere samarbejde i forhold til de lande, hvorfra et stigende antal personer kommer til Norge og idømmes frihedsstraf.

Alene i samarbejdet med Letland har Norge konkret sikret, at der er blevet opført en ny afdeling ved det lettiske ungdomsfængsel Cesis. Afdelingen er ifølge det norske justitsministerium finansieret af midler, som Norge bidrager med til EU, de såkaldte EØS-midler. En del af EØS-midlerne skal bl.a. bruges på projekter inden for justitsvæsenet og indenrigssektoeren på områder som bl.a. oplæring af politifolk, øget brug af alternative strafformer, herunder afsoning med elektronisk kontrol (se pressemeddelelserne »Signerte soningsoverførselsaftale med Latvia« og »Flere skal sone i hjemlandet«, lagt på det norske justitsministeriums hjemmeside den 29. april 2011).

Norge har desuden indgået et tæt politisamarbejde med Rumænien om bekæmpelse af organiseret kriminalitet, særlig menneskehandel, overgreb mod børn og økonomisk kriminalitet. Ud over at udveksle information vil norsk og rumænsk politi kunne bistå hinanden i konkrete sager, som efterforskes. Samarbejde om oplæring og uddannelse er ifølge det norske justitsministerium også elementer i samarbejdet. (se pressemeddelelsen »Norge har inngått politisamarbeid med Romania«, lagt på det norske justitsministeriums hjemmeside den 14. marts 2008).

Hastebehandling af udenlandske kriminelle straffesager

Ligesom justitsministeren på baggrund af en folketingsbeslutning har fastsat en målsætning om, at særlige voldssager skal behandles inden for 37 dage, ønsker forslagsstillerne, at Folketinget pålægger regeringen at sikre, at udlændinges straffesager, der vurderes at ville kunne føre til udvisning eller hjemsendelse til afsoning i hjemlandet, hastebehandles i domstolssystemet, således at hjemsendelse vil kunne ske hurtigt, og at den tid, den domfældte skal sidde i fængsel, i videst mulig omfang tilbringes i hjemlandet og i mindst muligt omfang som varetægtsfængslet i Danmark.

Forslagsstillerne foreslår på denne baggrund, at man fra den danske regerings side tager initiativ til at tilvejebringe et tættere samarbejde om afsoning i hjemlandet, efterforskning og kriminalitetsforebyggelse i forhold til de lande, hvor mange af de udenlandske statsborgere, der idømmes ubetinget fængselsstraf i Danmark, kommer fra.

Skriftlig fremsættelse

Karsten Lauritzen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indgåelse af aftaler om foranstaltninger til sikring af effektiv udmøntning af

afsoning i hjemlandet, efterforskning og kriminalitetsforebyggelse.

(Beslutningsforslag nr. B 9)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.